

АНАЛІЗ І ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто сутність фінансового стану підприємства. Досліджено фактори, що визначають фінансовий стан підприємства, та наведено методику його визначення. Запропоновано шляхи підвищення ефективності управління фінансовим станом підприємства.

Аннотация. Рассмотрена сущность финансового состояния предприятия. Исследованы факторы, определяющие финансовое состояние предприятия, и предложена методика его определения. Предложены пути повышения эффективности качества управления финансовым состоянием предприятия.

Annotation. The essence of the company financial position was considered. The factors determining the financial position of a company were studied and the methods to define it were offered. The ways for improving the financial position of a company were suggested.

Ключові слова: фінансовий стан, аналіз, експрес-аналіз, звітність, підприємство, прибуток, управління.

Сьогодні, в умовах ринкової економіки та світової фінансової кризи, головною проблемою ефективного функціонування українських підприємств є відсутність комплексної системи оцінки фінансового стану підприємств, яка б справді допомагала керівництву підприємства виявляти "вражені" точки та ухвалювати правильні управлінські рішення.

Однією з найважливіших проблем, з якою стикаються вітчизняні підприємства, є недостатня ефективність організації управління їхніми фінансовими ресурсами в умовах нестабільності розвитку економіки та кризи. З огляду на те що фінансові ресурси є основним чинником економічного зростання, загострюються питання необхідності комплексної оцінки їх обсягу та структури. Через це, проблема правильного й ефективного проведення оцінки та аналізу стану фінансового забезпечення розвитку підприємства є актуальною.

У працях зарубіжних і вітчизняних економістів досліджено широке коло питань, пов'язаних з аналізом фінансового стану підприємства, його оцінюванням та управлінням. Серед науковців, які приділяли значну увагу дослідженню фінансового стану підприємств, слід відзначити таких, як Балатанов І. Т., Бланк І. О., Ю. Бріггем, Карлін Т. Р., Ковальов А. П., Крейнїна М. Н., Лахтіонова Л. А., Савицька Г. В., Савчук В. Т., Стоянова О. С., Шеремет А. Д. та ін.

Метою статті є методика та оцінка фінансового стану підприємства на основі виявлених результатів, аналіз структури забезпеченості фінансовими ресурсами та джерел їх формування, виявлення резервів та розроблення рекомендацій щодо поліпшення фінансового стану діяльності організації.

Сутність оцінки фінансового стану підприємства полягає в отриманні повної, достовірної та своєчасної інформації щодо фінансових можливостей підприємства, визначенні змін, тенденцій розвитку та факторів впливу.

Оцінка фінансового стану діяльності підприємства допомагає своєчасно вирішувати питання покращення поточного руху фінансових ресурсів, їх формування та використання, планування економічної діяльності. Завдяки їй будується фінансове забезпечення стратегії підприємства на перспективний період [1].

На сьогодні у світі використовується ряд підходів до оцінки фінансового стану діяльності підприємства. На думку автора, діагностування фінансового стану та забезпеченості фінансовими ресурсами діяльності підприємства передбачає:

експрес-аналіз стану фінансового забезпечення діяльності підприємства, що передбачає ознайомлення з фінансовою звітністю та виявлення в ній "проблемних" статей, їх оцінка в динаміці, а також загальна оцінка майнового і фінансового стану за даними балансу [2];

аналіз активів і пасивів підприємства за допомогою вертикального та горизонтального аналізу;

аналіз фінансової стійкості та визначення її типу на основі ряду показників, які характеризують ефективність діяльності з точки зору її відповідності стратегічним цілям;

аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства, визначення структури балансу;

аналіз ефективності формування й використання оборотного капіталу;

моніторинг грошових потоків, що передбачає поточну аналітичну діяльність та контроль обмеженої кількості показників, які характеризують результати руху грошових коштів з метою визначення негативних тенденцій у його зміні та пошуку шляхів їх вирішення [3];

оцінку потенційного банкрутства підприємства на основі z-рахунка Альтмана;

рейтингову комплексну оцінку фінансового стану підприємства.

Дана методика аналізу фінансового стану підприємства дозволяє відобразити ефективність виробничої діяльності, ліквідності та фінансової стабільності підприємств. Тому для проведення аналізу та оцінки фінансового стану доцільно використовувати систему взаємозалежних показників, які базуються на даних форм фінансової та статистичної звітності підприємства. Група таких відносних показників дозволяє скласти досить повне уявлення про ефективність виробничої, маркетингової діяльності, фінансової стратегії підприємства, а також оптимізувати сам

На основі даної методики був проведений аналіз фінансового стану підприємства. Об'єктом дослідження було ПАТ "Дніпропетровський трубний завод".

Отже, проаналізувавши ПАТ "Дніпропетровський трубний завод" можна зробити висновки, що у 2012 році валюта балансу зросла на 7,3 %. При цьому детальний аналіз структури активів показав, що підприємство має "складну" структуру активів, тобто значні накладні витрати і високу чутливість до зміни виторгу.

При цьому зростання питомої ваги оборотного капіталу в майні підприємства свідчить про прискорення оборотності. Значну питому вагу у складі джерел коштів підприємства займає позиковий капітал.

Підприємство протягом аналізованого періоду не має фінансової стабільності, що характеризується високою неплатоспроможністю, тобто підприємство не може швидко погасити свої поточні зобов'язання. Також підприємство має низький коефіцієнт автономії, що свідчить про фінансову залежність, тобто кількість власних коштів підприємства менша, ніж позикових. Коефіцієнт забезпеченості власними коштами свідчить про неможливість проведення незалежної фінансової політики, а коефіцієнт маневреності – про неможливість фінансового маневру в підприємстві.

При цьому коефіцієнт майна виробничого призначення вказує на необхідність залучення довгострокових позикових коштів для збільшення майна виробничого призначення. Негативним явищем є те, що коефіцієнт прогнозу банкрутства є свідченням того, що ступінь банкрутства у досліджуваного підприємства дуже високий і підприємство стане банкрутом через рік з імовірністю 95 %.

Таким чином, підрахунок і аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості свідчать про те, що підприємство фінансово нестійке, доцільно провести розробку та реалізацію заходів щодо зміцнення фінансового становища.

Проаналізувавши баланс та ліквідність, можна сказати, що підприємство має кризовий фінансовий стан. Також підприємство має високий коефіцієнт абсолютної ліквідності, тобто короткострокові зобов'язання підприємства можуть бути погашені за рахунок високоліквідних активів.

У 2012 році знизилась коефіцієнти оборотності капіталу, мобільних коштів, фондівіддача необоротних активів, коефіцієнт оборотності оборотного капіталу, дебіторської заборгованості. Отже, знизився рівень ділової активності.

Проаналізувавши основні показники збитковості, можна сказати, що збитковість підвищилась за всіма показниками, що є негативною тенденцією.

Загалом про фінансовий стан підприємства можна сказати, що він незадовільний.

Таким чином, аналіз поточного фінансового стану дає можливість вчасно виявити наслідки тих стратегічних рішень, які були прийняті і виконувались у попередні роки, а саме оцінити ефективність управління підприємством, відстежити сильні і слабкі сторони діяльності підприємства, розробити методи стабілізації та розвитку [5].

У зв'язку з нестабільністю ринкових відносин виникає потреба в пошуку шляхів підвищення ефективності управління підприємством. Тому необхідно дотримуватись ряду рекомендацій, що сприяють стабілізації фінансового стану підприємства, які передбачають:

- створення системи управління та моніторингу, що забезпечує виявлення факторів, які впливають на прибуток підприємства, вміння вчасно реагувати на їх вплив;
- аналіз цінової політики. Виручка від реалізації повинна забезпечити можливість розширеного відтворення виробництва;
- мінімізацію "паперового" прибутку. В умовах інфляції податок сплачують із прибутку на момент реалізації, у той час як гроші надходять пізніше, уже знецінені, і їх не вистачає на придбання оборотних фондів. Чим довший виробничий цикл і відстрочка платежів на реалізовану продукцію, тим вищі втрати, тобто підприємство швидше проїдає раніше накопичені кошти [2];
- удосконалення системи заробітної плати, стимулювання працівників до підвищення продуктивності праці;
- контроль та аналіз структури витрат та шляхи їх мінімізації [3] тощо.

Отже, своєчасна оцінка та аналіз дозволяють виявити не тільки стан, але й причини, що перешкоджають успішному розвитку підприємства, а самі результати аналізу є основою прогнозування альтернатив розвитку об'єкта дослідження. Тому в практичній діяльності підприємства з метою ефективного управління розвитком підприємства доцільно використовувати комплексний підхід до формування системи показників діагностики стану забезпеченості фінансовими ресурсами, що є дуже важливим в умовах конкурентної боротьби.

Наук. керівн. Мозгова Л. О.

Література: 1. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства / Г. В. Савицька. – К. : Знання, 2007. – 668 с. 2. Павленко О. І. Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства / О. І. Павленко // Науково-виробничий журнал "Бізнес-навігатор". – 2010. – № 2 (19). – С. 72–78. 3. Обущак Т. А. Сутність фінансового стану підприємства / Т. А. Обущак // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 9. – С. 11–15. 4. Руда Р. В. Аналіз фінансового стану підприємств та його значення в сучасних умовах / Р. В. Руда // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2009. – № 3 (7). – С. 54–59. 5. Ващенко Л. О. Оцінка методичного забезпечення аналізу фінансового стану підприємств / Л. О. Ващенко // Всеукраїнський науково-виробничий журнал "Інноваційна економіка". – 2009. – № 1. – С. 97–100.